Spirit of Bosnia / Duh Bosne
An International, Interdisciplinary, Bilingual, Online Journal
Međunarodni, interdisciplinarni, dvojezični, online časopis

PREDSTAVLJANJE BOSANSKIH MUSLIMANA U SREDNJOJ EUROPI Prikazi, Prijenosi i Razmjene

František Šistek

Glavni cilj ove knjige je da istakne važnost bogatih susreta, prijenosa i razmjena između naroda srednje Europe i muslimana iz Bosne i Hercegovine za razvoj i transformaciju modernog bosansko-muslimanskog indentiteta i njegovog predstavljanja od devetnaestog stoljeća pa sve do danas. Također pruža dokaz o tome kako je historija odnosa sa bosanskim muslimanima izgradila stavove i politike prema muslimanima i islamu općenito, u Habsburškom carstvu, među raznim narodima, kao i u post habsburškim državnim sljednicama te regije. Prikazi i poimanja bosanskih muslimana, koje su izgradili srednjoeuropski autori i posmatrači različitih nacionalnih i socijalnih slojeva, su također imali utjecaja na bosanske muslimane, njihovo samopoimanje i širi proces "preuređivanja svemira" u radikalno drugačijem post-osmanskom periodu i turbulentnom dvadesetom stoljeću. Iz srednjoeuropske perspektive, autohtoni slavenski muslimani Bosne i Hercegovine su predstavljali najbližu muslimansku populaciju, rijetku teritoriju Orijenta na europskom tlu. Okupacija osmanske provincije Bosne i Hercegovine sa relativno velikom muslimanskom zajednicom, od strane pretežno rimokatoličke Austro-Ugarske 1878., stvorila je povod za niz jedinstvenih politika i rada na modernizaciji u cilju smirivanja, kontrolisanja, prilagođavanja i modernizacije zajednice bosanskih muslimana, pogotovo muslimanske elite i institucija. Dijelom kao nasljedstvo habsburške kolonijalne vlasti nad Bosnom i Hercegovinom (1878-1918), ali i zbog geografske blizine i ostalih faktora, naime zbog priliva izbjeglica kao rezultat rata u Bosni i Hercegovini (1992-1995), narodi iz srednje Europe i bosanski muslimani su održali intenzivne kontakte i veze u dvadesetom i dvadeset prvom stoljeću.

Ova kolektivna monografija posvećuje značajnu pažnju predstavljanju i poimanju bosanskih muslimana i njihovom razvoju od devetnaestog stoljeća pa nadalje. Narodi iz srednje Europe su igrali vrlo važnu(doista u mnogočemu pionirsku) ulogu u stvarnom kao i u diskurzivnom otkriću slavenskih muslimana Bosne i Hercegovine. Do kraja dvadesetog stoljeća, kada je rat u Bosni i Hercegovini stekao globalnu pažnju koja je proizvela sličan val globalnog i akademskog interesa medija, značajan dio onoga što bi se moglo nazvati generalnim (europskim ili zapadnim) kao i znanje o Bosni i Hercegovini i njenim muslimanima je vjerovatno potekao iz srednje Europe ili je filtriran i usmjeravan putem srednjoeuropskih izvora i tumača. Bosna i Hercegovina je često konceptualizirana na pomalo pokroviteljski način kao "naš" (habsburški, srednjoeuropski, slavenski) dio Orijenta, a njeni muslimani kao "naši" (europski,

sekularni, tolerantni) muslimani, a ne egzotični vanzemaljci i nasljedni neprijatelji kršćanstva. Od devetnaestog stoljeća, srednjoeuropski autori i posmatrači- službenici, diplomate, putnici, učenjaci, novinari, umjetnici i turisti- su stvorili mnogo prikaza i poimanja bosanskih muslimana. Osim uobičajenog, habsburškog, ili srednjoeuropskog diskursa o bosanskim muslimanima, ova knjiga pridaje posebnu pažnju određenim nacionalnim izjavama o bosanskim muslimanima koji su nastali unutar habsburške monarhije i njenih država nasljednica (npr. Češka, Slovenija, Hrvatska). Daleko od veličanja samoprozvane habsburške "civilizacijske misije" i rezultata kulturnog rada koje je postigla Austro-Ugarska, ovaj kolektivni svezak predstavlja kritičniji i ambivalentniji, ali nadamo se i uravnoteženiji pogled na složenu historiju transnacionalnih susreta između naroda srednje Europe i muslimana iz Bosne i Hercegovine. Pruža reprezentativne primjerke različitih vrsta srednjoeuropskih doprinosa konceptualiziciji i prikazu bosanskih muslimana, i raspravlja o utjecaju habsburške imperijalne politike na obrazovanje i transformaciju islamskih institucija kao i o nedavnim iskustvima bosanskih muslimana kao imigranata u srednjoeuropskim državama, te o kontinuiranoj reinterpretaciji bosanskomuslimanskog identiteta u kontekstu savremenih rasprava o integraciji i suživotu muslimana u Europi.

PREDSTAVLJANJE BOSANSKIH MUSLIMANA U SREDNJOJ EUROPI Prikazi, Prijenosi i Razmjene
Uredio František Šistek

The preceding text is copyright of the author and/or translator and is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported License.